

ББК 86

Мал 18

Маліноўскі Яўген

Парусія: псіхалогія прысутнасці. — Баранавічы : Грамадскае аб'яднанне
“Таварыства беларускай мовы імя Ф. Скарыны”, 2007. — 260 с., іл.

ББК 86

© Грамадскае аб'яднанне
“Таварыства беларускай мовы
імя Францішка Скарыны” 2007
© Фармленне Уладзімір Гундар

Прыісці да сваёй веры

Прэмова

Шаноўнае спадарства! Вы трымаеце ў руках кнігу баранавіцкага грэка-каталіцкага святара айца Яўгена Маліноўскага “Парусія: псіхалогія прысутнасці”. Артыкулы з гэтай кнігі ў свой час друкаваліся на старонках мясцовай газеты “Тэх-рэлігія” і мелі вялікі водгук у грамадстве. Сябры і прыяцелі ўніяцкай парафіі вырашылі сабраць ў адзінае зборнік, каго напісанае настаяцелем баранавіцкага прыходу св. Миколая і Мятода Беларускай Грэка-Каталіцкай Царквы, надрукаваць суцэльнай кнігай.

У мінулым стагоддзі ўніяцкі святар Леў Гарошка, які ў гады Другой сусветнай вайны кіраваў у Баранавічах медычнай школай, напісаў кнігу “Навука і рэлігія”. Аўтар абвргаў савецкія тэзісы аб шкоднасці рэлігіі, нясумяшчальнасці веры ў Бога і навукі, пераканаўча даказаў, што найбольшыя вучоныя ў аграмаднай большасці былі веруючымі людзьмі. Традыцыі архімандрыта Льва Гарошкі жывуць і працягваюцца сённяшнімі ягонымі пасьцежнікамі.

Кніга айца Яўгена Маліноўскага “Парусія: псіхалогія прысутнасці” – гэта першы вопыт псіхалогічнага абагульнення рэлігійнай і палітычнай практыкі. Хацеў бы адзначыць, што гэтую тэму сучасныя навукоўцы і святары дэліканта абыходзяць, “пераканаўча” спасылваючыся, што сапраўдная рэлігія па-за палітыкай. Пэўна яно так і ёсць у дэмакратычным грамадстве, але не ў нас. Трэба прызнаць мужнасць уніяцкага святара, які ў сваіх разважаньнях пра Бога і існасць спалучае рэлігію і палітыку, псіхалогію і мастацтва. Праўда, айца Яўгена цікавіць не столькі сама палітыка, як правая свабода. І калі палітыка перашкаджае свабодзе, то трэба аб гэтым смела казаць. Але на такі крок сёння здольны не кожны чалавек.

Беларуская дзяржава Вялікае княства Літоўскае было прававой дзяржавай, у якой панавала воля і талерантнасць. Прыгонныя сяляне і стараверы сотнямі тысячаў беглі сюды з Расеі ад дэспатызму. Пераследаваныя на радзіме ардынс-

П.17. Выбары	78
П.18. Палітыка	81
П.19. Жэрабя кінута	85
П.20. Пост	88
П.21. Пасха	91
П.22. духоўнасць	93
П.23. Хараство	96
П.24. Быць	99
П.25. Тройца	102
П.26. Слава	105
П.27. Храм	108
П.28. Лішак	111
П.29. “Не хочу иметь ребенка...”	116
П.30. Радаснае ганенне	117
П.31. Вавілонская вежа тэлерэчаіснасці	123
П.32. Час асабістай прысутнасці	127
П.33. Выбранасць	131
П.34. Ад сектанцтва да еднасці	134
III	
ЭКЗИСТЭНЦЫЯЛЬНАСЦЬ	137
III.1. Успенне	138
III.2. Агэалагічная перспектыва ўзросту	142
III.3. Тэапсіхалагічная канфесійнасць асобы	150
III.4. Сямейная тэалеза экумены	153
III.5. Прафесія маці	156
III.6. Прафесія айцец	160
III.7. Сямейная парусія: “Сем хлябоў і дзве рыбы”	164
III.8. Вяртанне да сябе	169
III.9. Інтралог	172
III.10. У сям’і не без нарцыса	176

III.11. Любоў не раздражняецца	180
III.12. Ружанец у псіхічным развіццё адзінца	183
III.13. “Лебядзінае паляванне”	188
III.14. Містыка	189
III.15. Алтарна-педагагічны разважальнік	192
III.16. Педагагічныя прынцыпы асабістай свабоды	196
IV	
ІНТЭЛЕКТУАЛЬНАЯ ПРОПАВЕДЗЬ	203
IV.1. Псіхалагістарычны сэнс Евангелля	204
IV.2. Час казання	206
IV.3. Вызваленне спаралізаванага	208
IV.4. “Хай будуць усе адно”	210
IV.5. Суд Божы	215
IV.6. Цуд Божы	218
IV.7. Навігацыя	221
IV.8. Экзарцызм, альбо выгнанне дэманаў	224
IV.9. Перамяненне Гасподняе	226
IV.10. Pietas – Шанаванне	228
IV.11. Не судзі	230
IV.12. Багацце ад Бога	232
IV.13. “Камень, адкінуты будаўнікамі”	234
IV.14. Падвышэнне Пачэснага і Жыццядайнага Крыжа	236
IV.15. Казанне на свята Андрэя Першапакліканага	240
IV.16. Шлюбная вячэра	243
IV.17. Старое віно і новая ахвяра	245
POST-PARTOR* – СПАДКАЕМЦА	249
ГЛАСАРЫЙ	251
ЛІТАРАТУРА	253

IV.11. Не судзі

“І адпусці нам правіны нашыя, як і мы адпускаем вінаватым нашым...”. Гэтыя словы малітвы Гасподняй змяшчаюць у сабе амаль увесь сэнс збаўлення верніка. Адначасовна яны ўказваюць на адну з самых цяжкіх умоў гэтага збаўлення, выказаных у Нагорным казанні: “Не судзіце, каб не быць асуджанымі” [Мц 7, 1]. Кожны хрысціянін ведае, як склада на бывае выканаць гэтую заповедзь. Значна лягчэй, здаецца, патрабавальна маліцца, старанна спасцігаць навуку, выконваць пост ці тварыць справы міласэрнасці. А вось суд, асуджэнне, хаця б уяўнае, разумовае, заўжды застаецца камнем прытыкання ў працэсе самадасканалення асобы. Атрымліваецца гэта таму, што асуджэнне – сведчанне ганарлівага стану чалавека, які спрадвечна з’яўляецца прычынай ўсіх яго ганан. “Бог пыхлівым працівіцца, лагодным жа дае пачасце” [1 Пётр 5, 5]. Усе беды ад пыхі. І толькі зрушыўшы яе, чалавек атрымлівае шанец змяніць сваю свядомасць і быццё.

Евангельская прыповесць аб запазычаніках [Мц 18, 23-35] прымушае звярнуць нашу ўвагу на рэчаісны стан уласнага сумлення. Калі апошняе не падтрымліваецца канкрэтным, усёчасовым і ўсебаковым самааналізам на аснове Евангелля, то загана асуджэння робіцца немінучай. Таму кожны раз, калі мы прамаўляем “Ойча наш”, гаворачы “адпусці нам правіны нашыя” павінна суправаджацца перадалагічнай рэфлексіяй, якая засяроджвае ўвагу на ўласных заганах. Сказ “Як і мы адпускаем іншым вінаватым” таксама адрасаваны да канкрэтных людзей нашых крэдыцэляў і запазычанікаў. І, наўсцягнуўшы малітва Гасподняй змяшчае ў сабе, поруч са шмаглікімі пажаданнямі, толькі адну нашу ўяўную здольнасць – дараваць, прабачаць. Больш сур’ёзнай магчымасці мы не маем у сваіх душэўных схільнасцях.

Праўда Божая заўжды засяроджаная на канкрэтным чалавеку. Бывае, што адзін судзіць іншага быццам бы за “праўду”, але не мае для гэтага ніякай існай прычыны, апрача, напрыклад, ідэалагічнай ці палітычнай. Тады судзіць здаецца, што ён робіць справядлівую справу, ахоўвае грамадства ці дзяржаву ад рабавання. І гэта таксама заганны зман. Як кажуць, добрым намерам вымашчана дарога ў пек-

ла. Менавіта гэтак мераю быў асуджаны Хрыстос і ўсе яго вучні, якія неабякава ставіліся да ўсёму чалавецтву ў сваім асабістым жаданні быць свабоднай асобай у свабоднай краіне. Гэтая высокародная правазаўважна была асуджанай у краінах з імперскім ці дынастычным характарам праўлення. Але больш шчырдна за суд, чым робіцца нібы з “божым намерам”. Памінаючы, што сказаў з гэтай нагоды Госпад: “Настане час, калі кожны хто забівае вас, будзе думаць, што гэты чалавек служыў Богу” [Ян 16, 2].

Таму ў цывілізаваных краінах чалавек не можа быць асуджаны без канкрэтнай і абгрунтаванай падставы, ён ніколі не можа быць асуджаны толькі за лад думак ці спосаб услаўлення Бога. Трэба нагадаць, што такая цывілізаванасць грамадства дасягаецца за кошт культуры і цывілізаванасці кожнага яго сябра. Таму больш свядомыя з іх павінны праяўляць і больш намаганняў, збудаваных на натхнёных вытоках ахвяраванай любові. Вядома ж, што такая дзейсная пазіцыя ніколі не застаецца без адказу людзей. І гэты адказ спачатку носіць немінуча асуджаючы характар. Паходзіць гэта з прычыны стэрэатыпнасці думак: быць як усе ці не горш за другіх. Такая падстава немінуча змяшчае ў сабе матыў асуджэння тых асоб, якія мяркуюць інакш, жывуць інакш, мараць аб іншым становішчы ў сусвеце. І таму сваё асуджэнне гэтая “большасць” лічыць “справядлівым”, а асуджэнных “справядліва пакаранымі”. Прычым такое асуджэнне заўжды носіць “шчыры” і знешне “прыныцёповы” характар. Але за вонкавымі “божымі” рысамі людскога суда пранікнёны погляд заўжды ўбачыць яго нестрыманую апантанасць.

